

ПСИХОЛОГІЧНА БЕЗПЕКА ОСОБИСТОСТІ СТУДЕНТА

Прогресивні демократичні можливості держави передусім реалізуються в ціннісних орієнтаціях, індивідуальних здібностях, мотивах професійної діяльності майбутнього фахівця за умови духовної і психологічної безпеки його особистості в процесі розвитку. Важливим аспектом випереджального розвитку особистості студента є формування в умовах закладу вищої освіти виховного мотиваційного середовища, що функціонує та вдосконалюється в процесі реалізації завдань гуманізації процесу професійної підготовки. Наявність такого духовного простору, такої атмосфери, яка б стимулювала активність внутрішнього життя особистості та спонукала до творчості і саморозвитку, сприяє одухотворенню умов життя, праці, всього змісту навчально-виховної діяльності, всіх видів і форм відносин, що складаються в університеті, а також забезпечує життєдіяльність кожного студента в середовищі, що формує, розвиває, заохочує до самовдосконалення. Саме завдяки такому виховному середовищу вільно, цілеспрямовано, безпосередньо, комплексно вирішується проблема екології безпечного розвитку особистості конкурентного фахівця під керівництвом психологів і педагогів. Тільки за умови психологічної безпеки і свободи особистість студента здатна до соціально-значущої творчості, професійної самореалізації і відповідальності. Тут ключову роль відіграє психологічна культура педагога, що містить цінності життя й здоров'я людини, безпеки і незалежності особистості, унікальності й самобутності індивіда у його прагненні бути собою у різних напрямках самореалізації. За дослідженнями одного з фундаторів гуманістичної психології американського вченого К. Роджерса психологічна безпека особистості є результатом взаємодії таких процесів. Визнання безумовної цінності особистості студента. Педагог, який цінує і поважає особистість майбутнього фахівця, саму по собі, як потенційне втілення багатьох можливостей, сприяє його творчому ставленню до себе та своєї діяльності. Це можливо, якщо педагоги вивчають індивідуальні актуальні й потенційні можливості студента та безумовно вірять у нього та його прагнення

до самореалізації. Молода людина відчуває, що може бути собою без фальші та вдавання, її вважають гідною людиною, не ототожнюють її особистість з її вчинками. Тому вона може проявляти себе нестандартно і рухатися до творчості і самореалізації. Створення атмосфери відсутності зовнішнього оцінювання особистості студента. Коли педагог дивиться на студента з позиції власної системи цінностей, то це сприймається як загроза, призводить до захисних реакцій. Це означає, що якась частина досвіду студента прихована для усвідомлення. Якщо зовнішнє оцінювання особистості студента відсутнє, то це спонукає його відчувати себе вільно, незалежно від зовнішніх стереотипів та обмежень. Особистість розуміє, що джерело оцінювання – в середині неї самої, тому вона відповідально прагне творчості і самореалізації. Педагогу потрібно реагувати на те, що робить студент, однак при цьому оцінювати тільки дії, не торкаючись особистості, її досвіду життєдіяльності загалом. Розуміння на основі співпереживання. Викладач, що входить у внутрішній світ особистості студента, розуміє і приймає її безумовно, без стандартних оцінок і критики, викликає у студента як особистості відчуття справжньої психологічної безпеки. За таких умов студент може вільно виявляти своє неповторне «Я» зі своєрідними особливостями у різних аспектах творчості. Це ключовий фактор психологічної безпеки. Якщо педагог просто заявляє про безумовне прийняття особистості студента, не знаючи його, то студент відчуває, що думка викладача у процесі пізнання може змінитися. Психологічна свобода. Максимальна свобода для самовираження власних думок, почуттів і станів сприяє відкритості і розумінню власної позиції соціальної відповідальності. Реальна свобода повинна бути відповідальною за наслідки своєї діяльності та поведінки. Саме така відповідальна свобода – свобода бути собою є надійним внутрішнім джерелом оцінок і спонукає до розвитку й творчої самореалізації усіх індивідуальних якостей. Аналіз європейського досвіду показує, що у вищій школі потрібно проводити просвітницьку діяльність з демократизації освітнього процесу та формування атмосфери безпечного розвитку та самореалізації особистості як студента, так і викладача (духовної, психологічної, безпеки життя і здоров'я тощо). У таких країнах, як США, Канада, Велика Британія, Франція, Швеція, Німеччина у закладах вищої освіти введено спецкурси з цієї проблематики. Психологічна просвіта педагогів і студентів, на думку автора, трансформує свідомість як студентів, так і викладачів до нового якісного рівня: набуття цінностей духовної та психологічної безпеки особистості.

1. Маслоу А. Мотивация и личность / А. Маслоу. – М. : Евразия, 1998 – 235 с. 2. Нікітіна І. В. Суб'єктне самовизначення молодшої людини у період повноліття / І. В. Нікітіна. – К. : КНТ, 2008. – 196 с. 3. Development of Specialist's Personality. Розвиток особистості фахівця. Развитие личности специалиста : навч. посіб. / С. В. Іванов, В. М. Криворотько, І. В. Нікітіна та ін. – К. : НУХТ, 2014. – 339 с. 4. Фромм Э. Бегство от свободы ; пер. с англ. / Э. Фромм. – М. : Прогресс, 1995. – 253 с. 5. Identity in adolescence: Processes and contents // Waterman A.S. (ed.) San Francisco – L. : Jossey-Bass, 1985. 6. Rogers K. Psychotherapy and Personality Change ; Univ. of Chicago / K. Rogers. – Chicago, 1954. 7. Maslow A. Self-actualizing and Beyond / A. Maslow // Challenges of Humanistic Psychology. – N.Y., 1967.

